

KRONIKA

SPOMINSKI IN JUBILEJNI ČLANKI

Ob osmdesetletnici dr. Franca Habeta

Kdor pozna dr. Habeta - med geografi ga skoraj ni, ki ga ne bi - in njegovo podjetnost ter živahno sodelovanje pri reševanju vprašanj vsakdanjega življenja, povezanih z geografijo, kar težko verjame, da je letos dopolnil 80 let. Čestitkam k visokemu jubileju se pridružuje tudi uredništvo Geografskega vestnika.

Dr. France Habe je bil rojen 11. januarja 1909 v mlinarski družini na Vrhniki. 1928. leta je v Ljubljani maturiral, 1932. leta pa je na ljubljanski univerzi diplomiral iz geografije ter obče in narodne zgodovine. Iz leta 1964 je na njej obranil tudi doktorsko disertacijo.

Od 1932. leta je bil gimnazijski profesor, poučeval je predvsem geografijo, in sicer v Ljubljani, na Ptuj, v Gornji Radgoni, Murski Soboti, na Rakeku in v Postojni. Leta 1965 je bil kot znanstveni sodelavec nameščen na Inštitutu za raziskovanje krasa SAZU. 1977. leta pa je bil na tej instituciji upokojen z nazivom višji znanstveni sodelavec.

Kot geograf po srcu se dr. Habe nikoli ni omejeval le na ožjo strokovno področje ali se celo posvetil le ozko omejeni problematiki, temveč je bil zelo delaven tudi na sosednjih in mejnih področjih. Je geograf s posebnim zanimanjem za fizično geografijo in krasoslovje, jamarstvo, varstvo narave, turizem in fotografijo. Velik del prizadevanj je usmeril tudi v organizacijsko plat, predvsem v jamarstvu in pri varstvu narave, če ostanem le pri njegovi strokovni dejavnosti.

Ob tej priliki naj se omejim na dr. Habeta kot geografa in krasoslovca. Tako diplomsko (Toplinski odnošaji na izvirih Ljubljance) kot doktorsko delo (Morfološko-hidrografske razvoj severnega roba Pivške kotline s posebnim ozirom na Predjamski sektor) je posvetil notranjskemu krasu. Habetova bibliografija obsega preko 200 enot, žal ni objavljena in tudi ne zbrana na enem mestu, zato je pregled težak. Delež strokovnih geografskih del obsega okoli četrtnino njegovih objav.

Med geografsko problematiko prevladujejo kraška hidrografija, geomorfologija krasa, deloma tudi speleološka dela. Med prve sodijo poleg že omenjenih preučevanj temperature na izvirih Ljubljance še dela o hidrografske značilnosti Pivške kotline, o izviri Korentanu, o poplavih na krasu ter o vodnih značilnostih na kraških poljih (Cerkniškem, Planinskem, Saješkem, Nikšičkem) in v dolini Notranjske Reke. Geomorfološki prispevki obravnavajo predvsem Pivško kotlino oziroma njen severni rob - okolico Predjame - ter Cerkniško in Planinsko polje. Med speleološke študije sodijo največ objave preučevanj predjamskega podzemeljskega sveta, kar je bilo tudi gradivo Habetove doktorske disertacije, regionalnih preučevanj (osameli kras, ledene jame) ter prispevek o posebni obliki sige - jamskem mleku. Razumljivo je, da je videl oziroma obiskal veliko krasa in jam po svetu, v Romuniji in Ekvadorju pa je sodeloval tudi pri speleoloških raziskavah.

Če omenim še, da se je v zadnjem desetletju posvetil preučevanju izginjajočih mlinov in žag na vodni pogon (na Pivki, ob Notranjski Reki, na Cerkniškem) ter da je v času svoje profesure objavil

prispevek s področja pedagogike, je s tem v grobem zajeto delo dr. Habeta kot geografa le v strogem pomenu besede.

Prispevke navedene tematike je dr. Habe objavljaj predvsem v slovenskih strokovnih (Geografski vestnik, Geografski obzornik, Acta carsologica, Naše jame) in poljudnih glasilih (Ljudje in kraji ob Pivki), deloma pa tudi v tuji literaturi (zborniki mednarodnih speleoloških kongresov, avstrijska in češka glasila).

Dr. Habe je ostal pedagog po srečju tudi potem, ko je iz pedagoške dejavnosti prešel na raziskovalno ter tudi po upokojitvi. O tem najboljše pričajo njegovi številni manjši, poljudni prispevki v najrazličnejših glasilih in dnevnem časopisju, ki razen stvarne informacije skušajo tudi ali predvsem izobraževati in vzgajati, bodisi da gre za prispevke iz jamarstva, varstva narave ali turizma. V to dejavnost bi morali šteti tudi Habetovo vodniško literaturo, ki zajema samostojne knjige o naših najpomembnejših turističnih jamah, Postojnski in Škocjanski, in tudi turistične prospekte. Pri tem pa ne smemo pozabiti na njegovo predavateljsko dejavnost. In to ne le na številna strokovna predavanja na domačih in tujih strokovnih srečanjih in prireditvah, temveč predvsem na poljudna predavanja, od geografskih, jamarških in naravovarstvenih do predavanj o domačih in tujih deželah ter krasu še posebej. Dr. Habe se z veseljem odzove vabilom za predavanja, bodisi na osnovni šoli ali na univerzi, doma in v tujini. V "najplodnejših" letih je imel v enem samem letu tudi preko 50 predavanj.

Slednjč naj omenim, da ima dr. Habe "konjička", ki pa je že prerasel golo ljubiteljstvo - fotografiranje. S tem ne mislim le na to, da je bil dr. Habe mentor fotografskim krožkom in da je dobival priznanja na razstavah, temveč tudi na to, da je postala fotografija nepogrešljiv del njegovega strokovnega dela, predvsem v geografiji, krasoslovju in speleologiji. Posnel je preko 15000 fotografij in dia pozitivov, kar je vsekakor prepričljiva potrditev njegovega priljubljenega reka: "Kdor fotografira, dvakrat živi". Želimo mu, da bi še dolgo fotografiral!

Andrej Kranjc

Ob sedemdesetletnici profesorja dr. Vladimira Bračiča

27. septembra 1989 je proslavil sedemdesetletnico svojega življenja dr. Vladimir Bračič, profesor Pedagoške fakultete v Mariboru in znani družbenopolitični delavec. Takšen jubilej je prilika, da spomnimo na njegovo razgibano življenjsko pot in zlasti da spregovorimo o njegovem večstranskem in pomembnem prispevku k razvoju slovenske geografije. Malo je primerov med slovenskimi in jugoslovanskimi geografi, ki bi izkazovali tako bogato in hkrati uspešno delovanje in ki bi na tako primeren način združevali javno, politično, organizacijsko in strokovno-znanstveno delo.

Dr. Vladimir Bračič je Haložan, rojen je bil v Cirkulanah v kmečki družini. Po končanem šolanju na učiteljsku v Ljubljani se je l. 1940 zaposlil kot učitelj na Kočevskem. Kmalu se je pridružil naprednemu učiteljskemu gibanju. Leta 1941 se je povezal z narodnoosvobodilnim gibanjem in l. 1942 je že partiznil v Zapadnem dolenjskem odredu in nekaj kasneje v enotah na Primorskem. V NOV je opravljal številna pomembna opravila; tako je bil politkomisar 19. SNOUB "Srečka Kosovela", bil je vodja partijske šole 30. divizije, politkomisar podoficirske šole IX. korpusa in član štaba za repatriacijo. Po vojni je po demobilizaciji nekaj časa deloval kot prosvetni inšpektor v Podravju in Coni B in sodeloval pri obnovi slovenskega šolstva. Kot pedagoški strokovnjak je bil poslan tudi v Albanijo. Nato se je ukvarjal s slovenskim strokovnim šolstvom in je nekaj časa delal na tem področju tudi v CK KPS (do l. 1951). Ob vsej tej angažiranosti je uspel ob delu geografijo doštudirati (junija 1952) in se nato zaposliti kot profesor na ptujski gimnaziji. Hkrati je opravljal funkcijo sekretarja okrajnega